

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavssa Helvetica Orthodoxae Fidei

Murner, Thomas

Lucernae, 1528

VD16 M 7034

D. Oecolampadivs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29525

COLLATIO XLIX.

Sapiens dicit. Nemo nouit si gratia aut odio dei dignus sit. Iohannes dicit. Si dixerimus nos sine peccato esse, nos ipsos seducimus, & ueritas in nobis non est. Rogat me Iudi magister ne ipsum ab ecclesia separē, ego uero dico seipsum hoc facere propter ipso doleo, uelut deus uoluntate eius inuerti, sineretque imagines permanere, quemadmodum uniuersalis facit ecclesia, per uniuersum Christianū orbem. Adhuc rogo ut prius.

D. OECOLAMPADIVS.

Christus nobiscum habitat, Amen. Dilecti Christiani, quāuis imaginū oppugnatio mihi nunquam placuerit, quā ipse nollem mihi aut certe alteri ex temeritate aliquid alienari, & ob id plus alicui cōmunitati, speciali mandato non interueniente, & si mea persona, gratia dei, neque imagines nec alium ceremonialē usum ab hominibus erroneam inducūt, adhuc tamen mihi licere non uideo quartae cōclusioni doctoris Eckij subscribere. Primo tum quod ipsa sit obscura, & ut sonat incerta, si uel de omnibus sanctorum imaginibus extendat, & in omne tempus, & in omnes conditiones uel non, hoc si appositum esset, magis esset securū respondere. Partim bene mihi placet, imagines pro laicorum scripturis teneri, si sic res ipsa sterneret. Certū tamen est potius euangelico libro eos carituros quā aliqua imagine. Illud etiā, & si se ita haberet, secundo mihi licere non uideo hic subscribere, quā D. Eckius facis literis nihil probarit hoc confirmando, praecepta enim dei de Cherubin, de aeneo serpente. Salomonis templo nihil probat hoc doceri. Nam deus etiā Abrahamae mandauit filiū suum offerendum, mihi tamen propterea non licet hoc docere. De cornuto dixit argumēto, quum ab eo scriptura exposcat, per quod ianua aperiret multarū circumstantiū doctrinam: si illud non ualeret. Iuxta hoc mentio facta est rebaptisationis dñicae diei, nunc autē alia species est in omnibus his cōclusionibus, quarū dicta habemus contraria, quae non habent rebaptisatores. De die dñica magnum habemus fundamentū pri. Corinth. xvi.

Hic

CONCLUSIO QVARTA.

Hic aut̄ imaginū ratione dicta sunt contradicentia, ut proclamata sunt ab his qui ante me loquuti sunt, qui ut boni patres familias testimonia adportarunt, uetera & noua de uero Bibliae theusauro, quāuis illa parui habitū fuerint. Dictū Exo. xx. correctū est, quasi in duobus locis falso inductū. Primō quod ex uno praecepto duo facta sint, nunc aut̄ bonus ille dñs admiserat alterā partē expositioni deseruire, quāuis legebat illud iuxta naturalē expositionē textus ubi habet̄, non adora bis ea, neq; seruiēs illis, ipse legebat non flectas, uel inclinēs coram eis &c. hic uerbū habetur hebraū his tahauē, quod ex eius originali expositione non mox tendit uel seruit ad uenerationē deo debitā, sed significat uenerabilē inclinationem. Gen. xvij. ubi clare in uno uersu hoc uerbū bis habetur. Item Esa. ij. eius habet̄ radix. Item i. Paralip. xxi. pri. Reg. xxv. & in alijs locis. Sed & græci cōmuniter exponunt illud p hoc uerbum proskynisi, quod etiā apud eos & in presentem diem in cōmuni lingua proskynier appellat̄, & denotat reuerentiā exhiberi in inclinatione & flexione, ideoq; & textus in seipso non infideliter allegatus fuit. Nunc ultra ostēdendū est eum ad nostrū propositū deseruire, deus omnipotēs qui misertus est humano generi, quod in profunda cognitione per casum Adā nouit restituendū, uoluitq; illud sui nobilis originis memoriam facere, hominē non minus esse cæteris creaturis, noluit illū habere declinū, ut sit per imagines quādo uenerant̄. Item quod praeedit, non habebis deos alienos, hoc uerbulū alienos late extendit̄. In quo etiā docemur nihil iuxta deum collocare, cōmuniter enim ante dij sunt, quādo ad creaturas potius refugit̄ quam ad deum, & post error ille firmatur per imaginū erectionem. Neq; illud excusatio est, quum dicitur nos bene scire lapides & ligna non esse sanctos, hanc etiam glossam & Iudæi & Gentes etiam bene nouerunt. Iudæi cōmuniter stellis & angelis attribuerūt, deum per eos operari, & ob id opinati sunt sese deo honorē impendere, si illis ima-

Ff

COLLATIO XLIX.

gines erigerēt, sed hæc gentiū erat imitatio. Paulus in epistola ad Ro. i. cap. quater ostendit cor sapiētes cognouisse deū, sed in imaginū factura peruerterunt ueritatē in mendacia, & uenerati sunt, seruiēntq; creaturæ iuxta creatorē. Stat propositio para quod iuxta est & non supra deum, quod etiā & nos ultra cogit, ideoq; in nostris prædicationibus non ad imagines dirigimus, sed magis abducimus, uelutq; deus & etiā interiores imagines, per quas a deo retrahimur seu impedimur, nostris cordibus deciderent, sicut Hieremias ait, Laua a malitia cor tuum, & præcipue iij. capite. Si abstuleris ab hominationem a facie mea, hoc est ne uideam, non cōmoueris. Esa. ij. Zacha. xij. inuenimus in Christi aduentu solū Christum exaltandū, & omnis idolorū factura penitus peribit, hoc in nouissimo die completa perficitur. At nunc qui uerus Christianus esse uolet, omniū imaginū uerecundabitur, quod non purius suo deo deseruiat. Doctor Eckius proposuit ex Damasceno Christo nondum incarnato, imagines fuisse prohibitas, sed post incarnationē hoc utile sit. Hoc primo non quadrat, quia & Christus etiā suam naturalem carnem in cœlum assumpsit, illo discipulis ostendens, hanc hic non prodesse. Secundo ueteris testamenti homines grossioris intellectus, nihilominus æque Christi aduentū expectauerunt, quod scilicet uenturus sit, sicut nos fatemur eum iam uenisse. Nūc autē noluit deus populo cerimonijs grauato imagines concedere, quanto minus his in nouo testamento qui spirituales appellantur, quos per uerbum suum regere uult & docere. Quare etiā & illa similitudo nihil ualet de speculo, quum per uerbū clarius uideamus, quam per imagines in ij. epistola ad Corinth. de Christo sic dicit Paulus. Nos uero omnes reuelata facie gloriā dñi specularantes Deut. vi. Diligenter nobis demandatur contemplatio uerbi dei, ut illud cogitemus siue in domo simus, siue in uia, dormiamus siue suragamus, & ut signum in manibus ligemus. Ex quo respondet monitioni

CONCLUSIO QVARTA.

monitioni doctoris Eckij facta, his qui in campo uel ambulānt uel equitant, & ad deuotionem monentur per imaginum intuitum. Hij namq; se met corrigere debent ut Chr stiani negligentes, quod locata praesenti egeat imagine siue signo. Puer in sp qui parentem uere diligit, patris praecpta tam meditatatur profunde in corde suo, ut absq; ullo alio signo paternis praecptis obtemperat. Magna nobis est uerecundia per creaturarū quotidianum usum nos perteresi, deo sumus ingrati, multo melius deum cognosceremus si orbis totus nō plus quam imago doceret, sed & imagines pictae in obliuionē ueniunt. Ultimo hoc ex Actis inductum, forte est argumentū, sicut em̄ in historia reperimus, titulus erat ignotis dijs, quūq; & noster uerus deus ignotus erat eis, ad quem solum Paulus dirigere uolebat, scriptura nobis nominat ignoto deo, quasi praedicare uoluerit, uos gentes utcunq; cum uestris idolis faciatis, non est utiq; deus quem praedico talis deus, qui eiusce modi exteriori cultu uenerari exposcit. Corda namq; quaerit munda. Ideoq; & diuus Iohannes in epistola sua, quando nobis uerum deum descriperat, eo concludit. Filioli custodite uos a simulachris, omnis aut̄ imago simulachrū fit, quando cor alicui imagini impeditur. Volunt nos Euangelistae a creaturis abstrahere, ideoq; & idolum bene est pro imaginibus interpretatum, sic namq; & Lactantius est interpretatus. Sed & Origenes contra Celsum, qui dicunt simulachrum a similitudine nomen habere, & nō mox id sit quod designet, deus aut̄ ueritatis, amat ueritatem. Illū ergo meū intellectū ex scripturis uolo esse notum & manifestatū de hoc ultra non disputaturus, sicutaq; conclusum sit & scripturis comendatum.

D.ECKIUS.

In nomine tuo domine Ihesu Christe, Amen. Gratiōsi, fauorabiles & praecptores dñi. Quum multis sermonū circuitibus tempus inane coneris, & uos procul dubio alijs negotijs onerati estis, & iam plus centum horis extitit disputatum,

Ff ij